

ДИСКУРС СОЦМЕРЕЖ І МЕСЕНДЖЕРІВ У ВОЄННИЙ ТА ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД

Софія ЗАМЛИННА

здобувач фахової передвищої освіти

*Відокремленого структурного підрозділу «Рівненський коледж
Національного університету біоресурсів і природокористування
України»*

Науковий керівник:

Мирослава СОРОКА

викладач-методист гуманітарних дисциплін

*Відокремленого структурного підрозділу «Рівненський коледж
Національного університету біоресурсів і природокористування
України»*

Дискурс соціальних мереж і месенджерів у воєнний та поствоєнний період є складним і багатограним явищем, що охоплює інформаційні, комунікативні, культурні та психологічні аспекти. У сучасному світі цифрові платформи стали невід’ємною частиною суспільного життя, а під час війни вони перетворюються на ключові інструменти комунікації, мобілізації та протидії інформаційним загрозам. Водночас у поствоєнний період їхня роль трансформується, набуваючи значення у відновленні суспільного діалогу, формуванні колективної пам’яті та підтримці процесів реінтеграції.

У воєнний час соцмережі та месенджери виконують функцію оперативного інформування населення. Вони стають каналами поширення офіційних повідомлень, попереджень про небезпеку, інструкцій щодо дій у кризових ситуаціях. Завдяки швидкості комунікації та широкому охопленню аудиторії ці платформи дозволяють державним інституціям та громадським організаціям ефективно взаємодіяти з громадянами. Водночас вони стають простором для самоорганізації суспільства: волонтерські рухи, гуманітарні ініціативи, збори коштів та допомоги координуються саме через цифрові канали. Таким чином, соцмережі та месенджери перетворюються на своєрідний «цифровий фронт», де боротьба точиться не лише за території, а й за свідомість людей.

Важливим аспектом є протидія дезінформації та пропаганді. У воєнний час інформаційні атаки стають одним із ключових інструментів ворога, спрямованих на деморалізацію населення,

поширення паніки та підрив довіри до державних інституцій. Соцмережі та месенджери, з одного боку, є каналами поширення фейків, а з іншого — майданчиками для їхнього спростування. Офіційні сторінки державних органів, незалежні медіа та громадські активісти активно використовують цифрові платформи для викриття неправдивої інформації, формування критичного мислення та підвищення медіаграмотності населення. Таким чином, дискурс соцмереж у воєнний час характеризується постійним протистоянням між правдивими та маніпулятивними повідомленнями.

Не менш важливою є психологічна функція соцмереж і месенджерів. У період війни вони стають простором для емоційної підтримки, взаємодії між людьми, які переживають схожі труднощі. Спільноти у Facebook, Telegram чи Viber виконують роль своєрідних «цифрових родин», де люди діляться переживаннями, отримують моральну підтримку та відчуття солідарності. Це сприяє збереженню психологічної стійкості суспільства, формуванню колективної ідентичності та зміцненню соціальних зв'язків.

Водночас дискурс соцмереж у воєнний час має й негативні сторони. Надмірне споживання інформації призводить до емоційного вигорання, тривожності та депресивних станів. Постійний потік новин, часто драматичних і травматичних, створює ефект «інформаційного перевантаження». Крім того, існує проблема кібербезпеки: витік персональних даних, хакерські атаки та використання месенджерів для шпигунства становлять реальну загрозу. Таким чином, дискурс соцмереж у воєнний час є амбівалентним — він поєднує як позитивні, так і негативні аспекти.

У поствоєнний період роль соцмереж і месенджерів трансформується. Вони стають інструментами відновлення суспільного діалогу, формування національної пам'яті та конструювання нових культурних наративів. Через цифрові платформи поширюються історії про героїзм, досвід виживання, приклади солідарності та взаємодопомоги. Це сприяє формуванню колективної ідентичності та збереженню пам'яті про події війни. Водночас соцмережі стають майданчиками для дискусій щодо майбутнього країни, її політичного та культурного розвитку.

Особливе значення у поствоєнний період мають месенджери як інструменти реінтеграції ветеранів та постраждалих. Через цифрові канали організуються групи підтримки, психологічні консультації, освітні програми та проєкти соціальної адаптації. Це дозволяє забезпечити комунікацію між різними соціальними групами, сприяє

їхній інтеграції у суспільне життя та зменшує ризик соціальної ізоляції. Таким чином, дискурс месенджерів у поствоєнний час набуває терапевтичного та інтеграційного виміру.

Важливим є й економічний аспект. Соцмережі та месенджери стають платформами для розвитку малого та середнього бізнесу, поширення інформації про нові можливості, залучення інвестицій та створення робочих місць. У поствоєнний період вони виконують роль каталізаторів економічного відновлення, сприяючи формуванню нових бізнес-моделей та цифрової економіки.

Отже, дискурс соцмереж і месенджерів у воєнний та поствоєнний період є багатогранним явищем, що визначає інформаційний, культурний та соціальний розвиток суспільства. У воєнний час вони стають інструментами мобілізації, протидії дезінформації та психологічної підтримки. У поствоєнний період їхня роль трансформується, набуваючи значення у відновленні суспільного діалогу, формуванні національної пам'яті та підтримці процесів реінтеграції. Таким чином, соцмережі та месенджери виступають не лише технологічними інструментами, а й соціальними просторами, що формують колективну ідентичність та визначають перспективи розвитку суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Юрченко О. А., Лисенко Т. А., Сохацький О. Ю. Роль соціальних мереж та інших цифрових платформ у комунікації під час війни. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. №7(35). С. 990–1001. ISSN 2786-5274.
2. Чекотило Т. Соціальні комунікації в умовах воєнного стану. *Сучасний масовокомунікаційний простір: історія, реалії, перспективи*: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. Суми: Сумський державний університет, 2023. С. 100–104.
3. Макарова М. Соціальні мережі як провідні джерела інформації в умовах війни. *Вісник Книжкової палати*. 2023. №10. С. 25–31. DOI: 10.36273/2076-9555.2023.10(327).25-31.
4. Гаврилук О. П. Аналіз рейтингів соціальних мереж у світі та Україні. *Гуманітарні та природничі науки: актуальні питання*: матеріали наук.-практ. конф. Львів–Одеса, 2023. С. 13–17.